

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Bod č. 2– Návrh zákona, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšením stavu verejných financií

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený na rokovanie Ministerstvom financií SR ako iniciatívny materiál

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Vzhľadom na vysoký deficit verejných financií a enormné zadĺženie Slovenska sa predkladaným zákonom navrhuje súbor konsolidačných opatrení, realizáciou ktorých sa zabezpečia dodatočné príjmy štátneho rozpočtu, čo prispeje k stabilizácii verejných financií a k eliminácii negatívnych vplyvov na vývoj hospodárenia Slovenskej republiky. Pri prijímaní týchto opatrení sa sleduje cieľ rozdelenia daňovej záťaže medzi rôzne daňové subjekty.

Postoj RÚZ k materiálu

RÚZ nespochybňuje potrebu konsolidácie verejných financií, konštatuje však, že návrh má viaceré zásadné nedostatky a negatíva popísané v tejto časti a v komentároch k niektorým jednotlivým bodom nižšie:

- Čistý dopad balíka na príjmy štátneho rozpočtu má byť +1,7 mld. eur
- Ministerstvo financií však hovorí o symbolických úsporách v prevádzkových výdavkoch a valorizácii platov, dohromady cca 100-120 mil. eur
- Návrhom sa zvýši celkové daňovo-odvodové zaťaženie práce z 44,3% na 44,7%. „Náskok“ Slovenska v regióne strednej a východnej Európy sa tak ešte zvýši, ďalšie Slovinsko má 42,8%. SR sa tak priblíži k celkovo 7. Dánsku so 45% zaťažením.
- Účtovná fikcia hrubej mzdy, ktorá spočíva v skrývaní daňového zaťaženia do odvodov zamestnávateľa, sa ďalej rozšíri, zamestnávateľia budú platiť 36,2% a Slovensko sa na druhom mieste v Európe priblíži k prvému Francúzsku so 40%.
- Z pohľadu brzdzenia ekonomického rastu sú najhoršie opatrenia zvýšenie zdravotných odvodov, uvalenie odvodu regulovaných subjektov na banky a ostatné subjekty.
- Daňovo odvodové zaťaženie za posledných 10 rokov vzrástlo o 5% HDP na 35% HDP v 2022. Deficit nevznikol nedostatkom príjmov štátu, ale neefektívnymi výdavkami. 300 eurový vianočný príspevok za 420 mil. eur, či navýšenie 13. dôchodku za dodatočných 400 mil. eur nerieši sociálny problém, ale spomaľuje tvorbu bohatstva v budúcnosti.
- Zvýšenie zdravotných odvodov by malo byť dočasné. RÚZ požaduje vrátenie na pôvodnú výšku v roku 2027.
- Zvýšenie spotrebných daní, či daní regulovaných subjektov by malo byť v budúcnosti kompenzované znížením iných priamych daní.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

Predložené konkrétne opatrenia hodnotí RÚZ nasledovne:

1. Zníženie príspevku do II. piliera z 5,5 % na 4 % z hrubej mzdy zamestnanca, respektíve vymeriavacieho základu samostatne zárobkovo činnnej osoby. Týmto sa ruší pôvodný zákon v ktorom mal príspevok do II. piliera rastúcu tendenciu na 6% v roku 2027. Zníženie na 4% je odôvodnené zachovaním rodičovského dôchodku. Príjem pre Sociálnu poisťovňu je v analýze vplyvov v roku 2024 365 mil. eur.

Vplyvy na rozpočet verejnej správy	Vplyv na rozpočet verejnej správy (v eurách)			
	2023	2024	2025	2026
Príjmy verejnej správy celkom	0	364 707 273	461 888 000	496 972 304
- vplyv na Sociálnu poisťovňu	0	364 707 273	461 888 000	496 972 304

- Zníženie % v II. pilieri do budúca zníži sporiteľom ich budúce dôchodkové príjmy v dnešných cenách o **88 eur**. V budúcnosti to znamená vyšší deficit prvého piliera.
- Dlhodobé zasahovanie do II. piliera spôsobuje nestabilitu systému.
- Peniaze budú využité na neadresné, nesytemové rodičovské dôchodky + 13. dôchodky

2. **Zvýšenie sadzieb zdravotného poistenia z 10 % na 11 %** pre zamestnávateľov, SZČO a samoplacov. Pri zamestnancoch nie je priamy vplyv na čistú mzdu, avšak zvýšenie zdraží celkovú cenu práce. Ak zamestnávateľ toto zvýšenie nákladov nezafinancuje, zníži čistý príjem zamestnanca v ostatných príjmoch (prémiiach) o 8€ mesačne. Vplyv na štátny rozpočet je v roku 2024 **357 mil. eur** a tie budú alokované do zdravotníctva na dofinancovanie systému. Zvýšenie zdravotných odvodov však zvýši aj náklady štátu na mzdy, preto čistý efekt na deficit bude len 261 mil. eur.

Vplyvy na rozpočet verejnej správy	Vplyv na rozpočet verejnej správy (v eurách)			
	2023	2024	2025	2026
Príjmy verejnej správy celkom	0	357 000 000	377 000 000	394 000 000
negatívny vplyv na výpadok dani DPPO pri 21% dani z príjmov PO	0	-42 000 000	-44 000 000	-46 000 000
<i>vplyv na rozpočet verejného zdravotného poistenia</i>	0	399 000 000	421 000 000	440 000 000

- Vyššia cena práce môže spôsobiť neochotu zamestnávateľov valorizovať mzdy.
- Ak by štát nezavádzal 300 eurový vianočný darček dôchodcom, nemusel zvyšovať odvody a mohol podporiť financovanie zdravotníctva prostredníctvom vyššieho príspevku za štátneho poistenca
- V systéme ktorom každoročne financujeme neefektívne stratové nemocnice a štátnu poisťovňu je potrebné nastaviť systémové opatrenia a vyhodnotiť či peniaze navyše budú využité účelne.

3. **Banková daň** – banky budú zaradené do zoznamu subjektov, ktoré budú platiť osobitný odvod z podnikania regulovaných subjektov. Daň je nastavená v roku 2024 na 30% s vyklesávaním na 15% v roku 2027. Základom pre určenie dane je hospodársky výsledok banky, tu dochádza k zmene oproti pôvodnému bankovému odvodu, kedy odvod platili banky z hodnoty pasív. Príjem do ŠR v roku 2024 je vo výške **335 mil. eur**

Vplyvy na rozpočet verejnej správy	Vplyv na rozpočet verejnej správy (v eurách)			
	2023	2024	2025	2026
Príjmy verejnej správy celkom	0	335 600 000	281 300 000	237 900 000
<i>z toho:</i>				
- vplyv na ŠR		335 600 000	281 300 000	237 900 000
<i>Rozpočtové prostriedky</i>		335 600 000	281 300 000	237 900 000
<i>v tom: (112) daň z príjmov právnických osôb</i>		-89 200 000	-74 800 000	-63 300 000
<i>v tom: (192) osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach</i>		424 800 000	356 100 000	301 200 000

- Osobitný odvod pre banky spôsobí zvýšenie úrokovej sadzby pre klientov na úveroch (avízo Prima banka +0,2%) a prenesenie do poplatkov pre klientov bánk
- Slovenské banky držia 50% dlhu SR a môžu si premietnuť náklady do požadovanej úrokovej sadzby pri emitovaní štátnych dlhopisoch
- Nedostatok tvorby nového kapitálu, ktorý bude odčerpávať štát, sa môže prejavovať v nižšej úverovej aktivite, čo poškodí ekonomický rast SR. Viac ako polovica zisku bánk pred zdanením ostáva na Slovensku, zvyšuje vlastný kapitál bánk a výrazne pomáha úverovaním slovenskej ekonomike. Ak si však porovnáme ziskovosť slovenských bánk a okolitých štátov, zistíme, že zaostávame nielen za priemerom krajín strednej a východnej Európy, ale aj za krajinami EÚ. Ziskovosť bankového sektora nie je mimoriadna ani nadštandardná. V roku 2022 rástol zisk rovnako

ako v prípade ostatných firiem. Napríklad aj v roku 2022 jedna jediná česká banka zarobila viac ako 25 slovenských bánk spolu, český sektor násobne viac.

- Ak hovoríme o „neprimeranosti“ zisku bánk, tak tento je v prípade slovenských bánk tvorený najmä úrokovými výnosmi, ktorých výška závisí od úrokových sadzieb, ktoré ovplyvňuje aj riziková prirážka slovenských štátnych dlhopisov, ktoré sú dnes blízke úrovni Grécka.
- V tomto kontexte považujeme tiež za potrebné uviesť, že od roku 2011 slovenské banky odvedli na dani z príjmu takmer 2 mld. EUR a na bankovom odvode viac ako 1,3 mld. EUR
- Negatívnym dôsledkom prechádzajúceho bankového odvodu a iných podobných iniciatív voči finančnému sektoru sú aj odchody bánk s výkonom riadenia v SR. Za obdobie rokov 2013 až 2023 klesol počet subjektov o celkovo 7.

4. Predĺženie solidárneho príspevku z ropy

Pokračovanie dane z nadzískov Slovaftu (nákup ruskej ropy), je v návrhu rozpočtovaný len na rok 2024 s čistým dopadom v sume 180 mil. eur. Aktuálny rozdiel v cene Brent ropy a Urals je necelých 20 USD, polovica oproti roku 2022.

Vplyvy na rozpočet verejnej správy	Vplyv na rozpočet verejnej správy (v eurách)	
	2023	2024
Príjmy verejnej správy celkom	0	179 800 000
<i>z toho:</i>		
- vplyv na ŠR	0	179 800 000
<i>Rozpočtové prostriedky</i>	0	179 800 000
<i>v tom: (112) daň z príjmov právnických osôb</i>	0	-47 800 000
<i>v tom: (197) Solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií</i>	0	227 600 000

5. Vyššia spotrebná daň z tabaku

Zvýšenie sadzby spotrebnej dane z tabaku spôsobí zvýšenie ceny krabičky cigariet o 40 centov v roku 2024 a následne od roku 2026 opäť o 40 centov. V položkách vplyvov je spolu s nárastom spotrebnej dane z tabaku zároveň daň z pridanej hodnoty, spolu 106 mil. eur

Vplyvy na rozpočet verejnej správy	Vplyv na rozpočet verejnej správy (v eurách)			
	2023	2024	2025	2026
Príjmy verejnej správy celkom	0	106 254 000	151 431 000	261 222 000
<i>z toho:</i>				
- vplyv na ŠR	0	106 254 000	151 431 000	261 222 000
<i>Rozpočtové prostriedky</i>	0	106 254 000	151 431 000	261 222 000
<i>v tom: (131) daň z pridanej hodnoty</i>	0	17 709 000	25 239 000	43 538 000
<i>v tom: (132 009) spotrebná daň z tabakových výrobkov</i>	0	88 545 000	126 192 000	217 684 000

- Riziko rozvoja šedej ekonomiky, pašovania
- ČR republika zvýšila za 4 roky sadzbu o tretinu a zároveň nestúpil výber na spotrebnej dani

6. **Nová sadzba dane z alkoholu** vzrastie od 1.1.2024 o 6,2% na základnú sadzbu 1490,4 eur/hl z pôvodnej hodnoty 1404 eur/hl. Toto opatrenie je prekvapujúce, vzhľadom na nedávny skokový nárast zdanenia liehu o 30%. V tomto kontexte je prekvapujúce, že vláda nenavrholo zdanenie spotreby tichého vína, ktoré je stále bez dane.

Vplyvy na rozpočet verejnej správy	Vplyv na rozpočet verejnej správy (v eurách)			
	2023	2024	2025	2026
Príjmy verejnej správy celkom	0	17 903 000	20 853 000	20 904 000
<i>z toho:</i>				
- vplyv na ŠR	0	17 903 000	20 853 000	20 904 000
<i>Rozpočtové prostriedky</i>	0	17 903 000	20 853 000	20 904 000
<i>v tom: (131) daň z pridanej hodnoty</i>	0	2 984 000	3 476 000	3 484 000
<i>v tom: (132 003) spotrebná daň za liehu</i>	0	14 919 000	17 377 000	17 420 000

7. **Zavedenie minimálnej dane DPPO** je obdoba daňových licencií zrušených v roku 2018. Minimálna daň je naviazaná na zdaniteľný príjem v pásmach uvedených nižšie. Ešte v roku 2017 platili pravidlá pre neplatcu DPH 480 eur, pre platcu DPH s ročným obrát do 500 000 eur poplatok 960 eur, ročný obrát viac ako 500 000 eur, platca DPH 2880 eur. V najvyššom pásme tak sadzba dane vzrástla presne o tretinu.

Výška obrátu	Minimálna daň (v eur)
Do 50 000 eur	340
50 000 – 250 000 eur	960
250 000 – 500 000 eur	1 920
Nad 500 000 eur	3 840

8. **Zvýšenie sadzby zrážkovej dane z dividend na 10 % z pôvodných 7%.**

9. **Zmena hranice príjmu mikrodaňovníkov na 60 000 eur** z pôvodnej hranice 49 700 eur pre uplatnenie sadzby dane z príjmu 15%. Podľa analýzy vplyvov má opatrenie zasiahnuť 15 tis. subjektov. Celkový dopad štyroch opatrení je v roku 2024 140 mil. eur

Vplyvy na rozpočet verejnej správy	Vplyv na rozpočet verejnej správy (v eurách)			
	2023	2024	2025	2026
Príjmy verejnej správy celkom		140 763 000	129 100 000	134 263 000
Úprava zdanenia kapitálových príjmov fyzických osôb		33 000 000	33 000 000	33 000 000
Zvýšenie sadzby zrážkovej dane z dividend na 10 %		5 363 000	9 900 000	15 263 000
Zavedenie minimálnej dane z príjmov právnických osôb		107 492 000	91 532 000	91 575 000
Zmena hranice príjmu mikrodaňovníkov na 60 tis.		-5 092 000	-5 332 000	-5 575 000

- Minimálna daň zavádza prezumpciu viny
- Daň z dividend predstavuje dvojité zdanenie zisku – najskôr na úrovni firmy (daň z príjmu) a následne na úrovni fyzickej osoby. Ako pri iných daniach, aj tu bude zvyšovanie pôsobiť na motiváciu zdaňovaných daň obchádzať, meniť si napríklad daňový domicil
- Zdaňovanie kryptomien je v súčasnosti neprebádaná oblasť, väčšina investorov svoje zisky vôbec nepriznáva, pri novele zákona, ktorá mala ísť do platnosti by sa platila daň 7% pri držbe kryptomeny viac ako 1 rok.

10. **Valorizácia súdnych a správnych poplatkov** v celkovej sume 37,5 mil. eur od apríla 2024. Zvyšujú sa správne a súdne poplatky z odôvodnením, že neboli valorizované od 2009.

Prijem štátny rozpočet (v eurách)	Vplyv na rozpočet verejnej správy			
	2023	2024	2025	2026
Daňové príjmy (100) ¹				
Nedaňové príjmy (200) ¹		36 750 000	49 000 000	51 000 000
z toho súdne poplatky (221001)		6 825 000	9 100 000	9 300 000
z toho správne poplatky (221004)		29 925 000	39 900 000	41 700 000
Vplyv na príjmy verejnej správy celkom		36 750 000	49 000 000	51 000 000

- Zvýšené poplatky zaťažia najmä peňaženky obyvateľov, neplatí argument ministra financií, že väčšina obyvateľov zaplatí správny/súdny poplatok raz za rok. Aj poplatky doliehajúce na firmy musia zaplatiť občania.

11. **Zvýšenie DPH na alkohol** podávaný v reštauračných zariadeniach na 20% z doterajších 10%. V roku 2024 je príjem rozpočtu na úrovni 27 mil. eur.

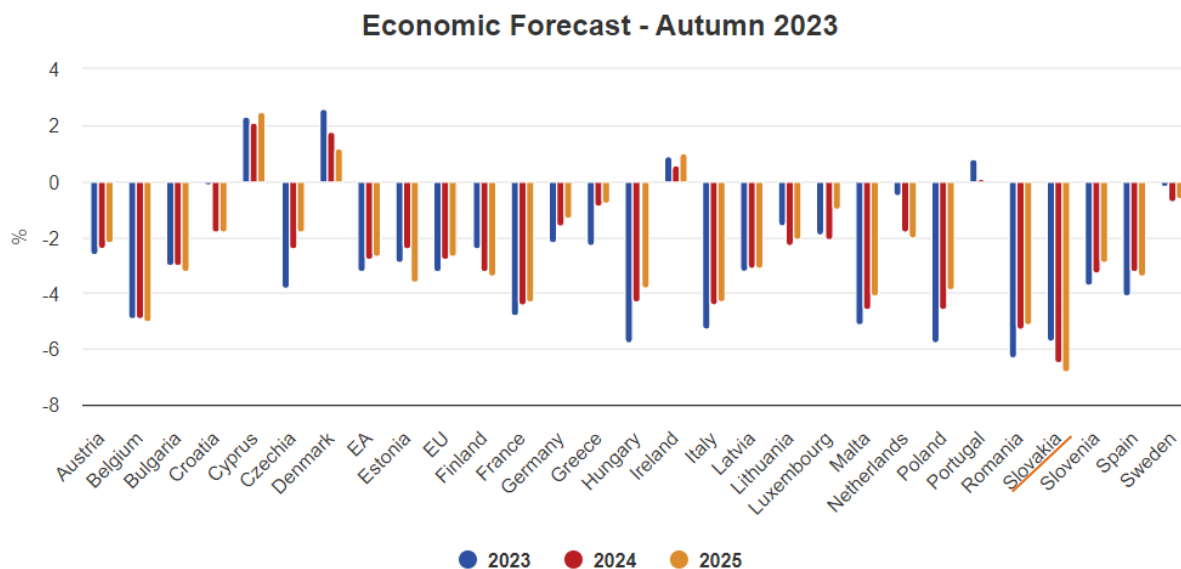
Vplyvy na rozpočet verejnej správy	Vplyv na rozpočet verejnej správy (v eurách)			
	2023	2024	2025	2026
Prijem verejnej správy celkom	0	27 009 502	28 200 327	28 985 915
<i>z toho:</i>				
- vplyv na ŠR		27 009 502	28 200 327	28 985 915
<i>Rozpočtové prostriedky</i>		27 009 502	28 200 327	28 985 915
<i>v tom: (131) daň z pridanej hodnoty</i>		27 009 502	28 200 327	28 985 915

- Zvýšenie nákladov obyvateľov, a zároveň podnikateľov v sektore zotavujúcom sa po sérii kríz.

12. **Zrušenie pracovného pokoja 1. septembra** v roku 2024 padne na nedeľu, z toho dôvodu je dopad iba 12 mil. eur. V roku 2025 a 2026 je dopad 130 mil. eur. Pri výbere iného sviatku, neprispôbajúceho na nedeľu v roku 2024 by bol príjem do ŠR 130 mil. eur už v prvom roku. Predpoklad rastu HDP od 0,1% - 0,23% Zvážiť zrušenie viacerých sviatkov, Slovensko je v počte sviatkom lídrom.

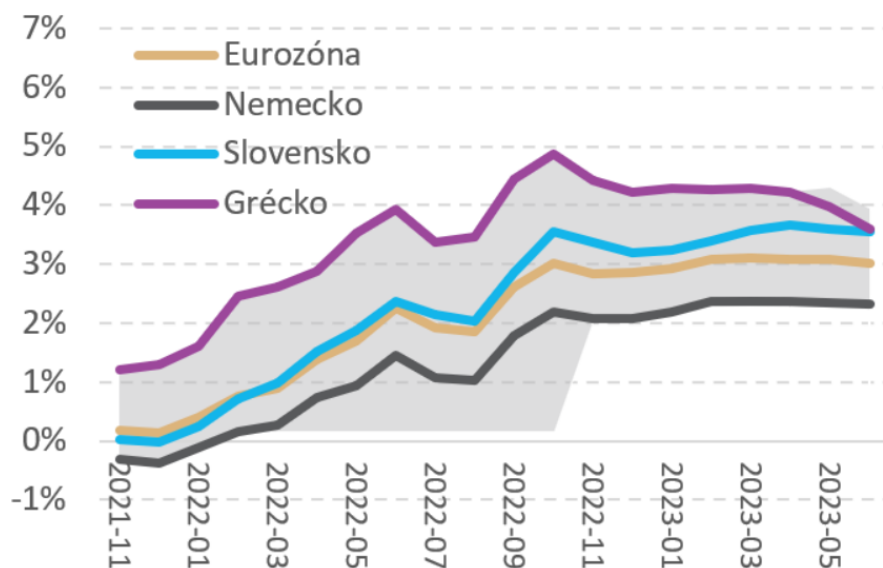
Vplyvy na rozpočet verejnej správy	Vplyv na rozpočet verejnej správy (v eurách)			
	2023	2024	2025	2026
Prijmy verejnej správy celkom	0	12 000 000	130 000 000	130 000 000
<i>z toho:</i>				
- vplyv na ŠR		5 539 834	59 220 041	53 652 226
<i>Rozpočtové prostriedky</i>		5 539 834	59 220 041	53 652 226
<i>v tom: (111) daň z príjmov fyzických osôb</i>		256 784	2 559 636	156 818
<i>v tom: (112) daň z príjmov právnických osôb</i>		1 736 427	15 039 669	13 588 709
<i>v tom: (113) daň z príjmov vyberaná zrážkou</i>		103 288	944 843	988 021
<i>v tom: (131) daň z pridanej hodnoty</i>		2 707 678	33 481 917	32 839 072
<i>v tom: (132) spotrebné dane</i>		735 658	7 193 976	6 079 607
- vplyv na obce		898 744	10 037 220	12 377 829
<i>v tom: (112) daň z príjmov fyzických osôb</i>		898 744	10 037 220	12 377 829
- vplyv na vyššie územné celky		385 176	4 301 666	5 304 784
<i>v tom: (112) daň z príjmov fyzických osôb</i>		385 176	4 301 666	5 304 784
- vplyv na Sociálnu poisťovňu		3 415 023	37 172 453	38 573 694
<i>v tom: (150 okrem 154) poisťné</i>		3 415 023	37 172 453	38 573 694
- vplyv na zdravotné poisťovne		1 761 223	19 268 620	20 091 468
<i>v tom: (154) poisťné</i>		1 761 223	19 268 620	20 091 468

Na ilustráciu súčasného stavu verejných financií sa musíme pozrieť na jednotlivé prognózy nezávislých organizácií. Jesenná prognóza Európskej komisie poukazuje na najhorší vývoj deficitu SR v rámci EÚ v rokoch 2024 a 2025, kedy predbehneme aj v súčasnosti najhoršie Rumunsko.

Súvisiacim problémom s vysokými deficitmi je problém s financovaním dlhu. Medzinárodný veritelia len čiastočne prikladajú dôraz na minulé výsledky ekonomiky a berú do úvahy perspektívu danej krajiny, jej reformné úsilie a schopnosť plniť si svoje záväzky. Pri emitovaní dlhopisov tak veritelia môžu požadovať vyššiu rizikovú prirážku k úroku.

Na grafe nižšie je vývoj výnosov 10-ročných dlhopisov krajín Eurozóny.

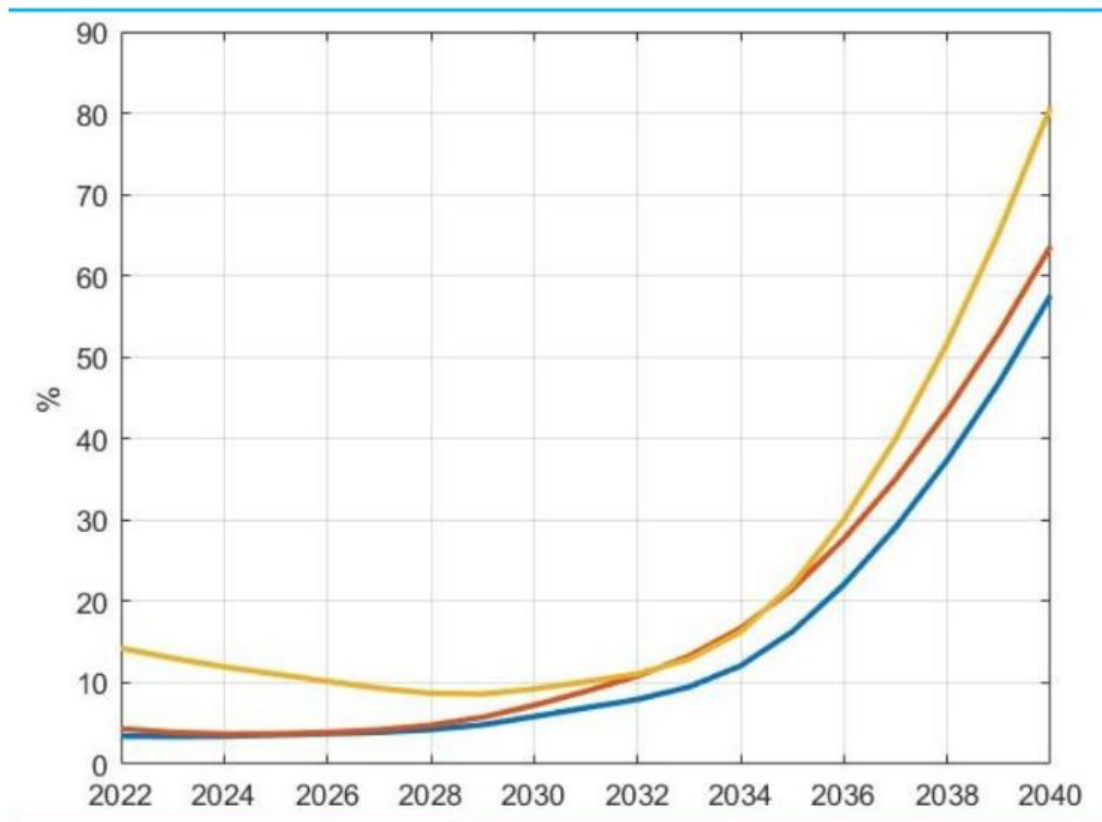

Šedá plocha ilustruje rozptyl výnosov 10 ročných dlhopisov krajín Eurozóny

Zdroj: Eurostat, ARDAL

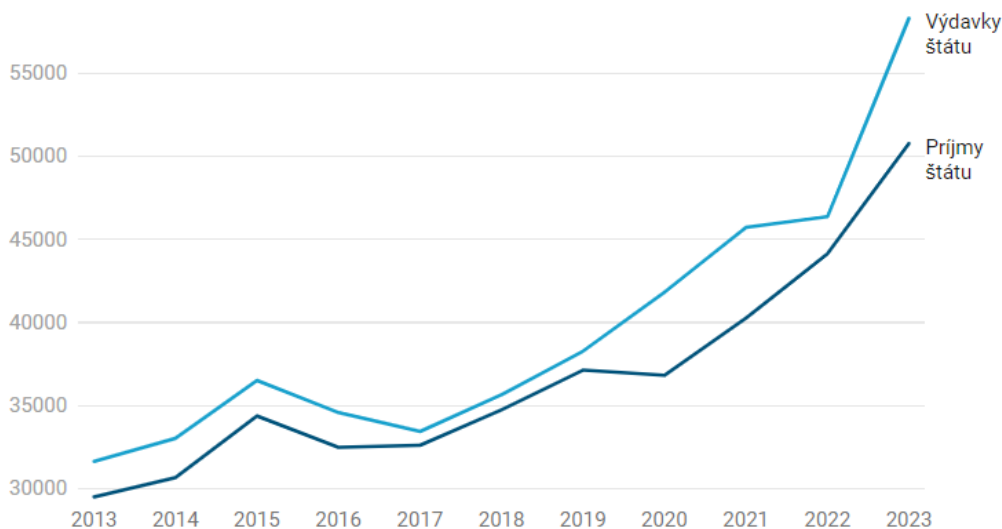
Rada pre rozpočtovú zodpovednosť vo svojej predikcii [upozorňuje na riziko defaultu](#) pri zachovaní súčasných nezmenených politík. Projekcia prístupu investorov ukazuje, **ako by stúpalo riziko defaultu, ak by investori stratili dôveru, že Slovensko pri súčasnom stave dlhodobej udržateľnosti nepristúpi k výraznejším konsolidačným opatreniam.** Ani postupný nástup pozitívnych vplyvov už prijatých opatrení zlepšujúcich dlhodobú udržateľnosť nemusí pri rýchlo rastúcom dlhu dostatočne tmiť vyššiu pravdepodobnosť defaultu. Tá sa začne výraznejšie zvyšovať od roku 2032.

**Graf 8: Vývoj pravdepodobnosti defaultu v obdobiach rokov
2022-2071 až 2042-2091**

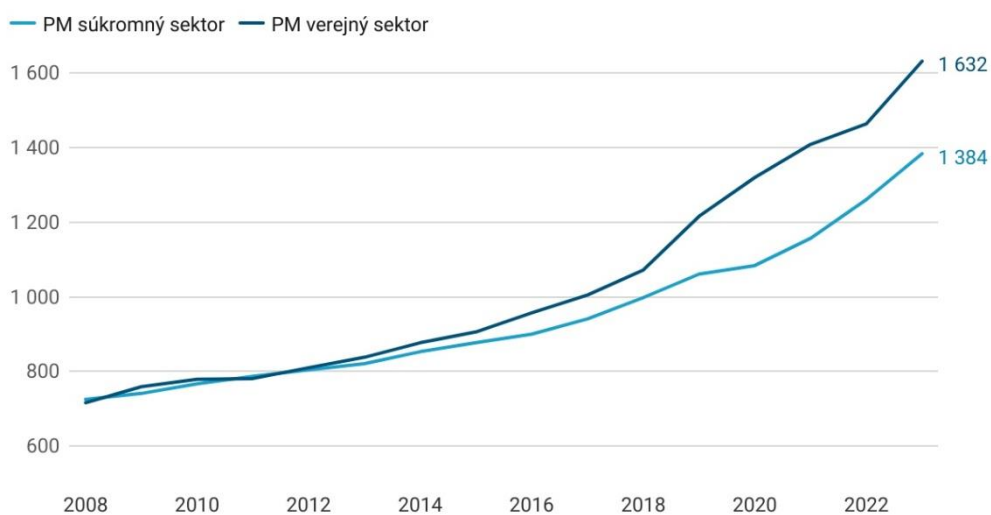
- NPC 2021
- NPC 2021 + Scenár "Ukrajina"
- NPC 2022

Vývoj príjmov a výdavkov štátu za posledných 10 rokov v mil. eur

[Get the data](#) • Created with [Datawrapper](#)

Vývoj priemernej mzdy vo verejnom a súkromnom sektore v Eur, 2023 odhad MF SR

Graf: INESS • Zdroj: MF SR • Vytvorené pomocou Datawrapper

Zdroj: RÚZ

Republiková únia zamestnávateľov je členom:

